

Výroční zpráva 2009

České fórum pro rozvojovou spolupráci

FORS

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci

Zájmové sdružení právnických osob zabývajících se rozvojovou spoluprací a humanitární pomocí

Sídlo:

Bělehradská 92, 120 00 Praha 2

Tel./Fax: +420 222 522 480

<http://www.fors.cz>

Kontakty:

Inka Píbilová, ředitelka – inka.pibilova@fors.cz, mob.: +420 777 293 909

Zuzana Sládková, policy officer – zuzana.sladkova@fors.cz, mob.: +420 774 736 700

Marie Zázvorková, koordinátorka posilování kapacit – marie.zazvorkova@fors.cz, mob.: +420 773 626 701

Registrace: Magistrát hlavního města Prahy, oddělení občansko-správních agend – č. 56/2150/02 ze dne 7. 10. 2002

IČO: 71010114, DIČ: CZ71010114 (není plátcem DPH)

Peněžní ústav: ČSOB, a. s., Anglická 20, 120 00 Praha 2, č. ú. 181618095 / 0300

Fotografie: Zavádění počítačové výuky v Zambii, Arcidiecézní charita

Grafická úprava: Denisa Kuglerová

Seznam použitých zkratk

ACP – Africa, Caribic, Pacific – oblast Afriky, Karibiku, Tichomoří

CONCORD – European NGO Confederation for Relief and Development – Evropská konfederace NNO pro humanitární pomoc a rozvoj

CODEV – pracovní skupiny pro rozvojovou spolupráci Rady Evropské unie

CSO – civil society organizations – organizace občanské společnosti

ČR – Česká republika

ČRA – Česká rozvojová agentura

DAC/OECD – DAC ma byt Development Assistance Committee./ Organization for Economic Co-operation and Development – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

DEEEP – Developing Europeans' Engagement for the Eradication of Global Poverty – project rozvoje občanské zapojenosti v boji proti chudobě

DEF – Development Education Forum – Fórum rozvojového vzdělávání

ECOFIN - The Economic and Financial Affairs Council – Rada pro ekonomické a finanční záležitosti

EIDHR - European Instrument for Democracy and Human Rights – Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva

EK – Evropská komise

EU – Evropská unie

EU-12 – země přistouplivší do EU po roce 2004

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci

GAERC – General Affairs and External Relations Council – Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy

GENE – Global Education Network Europe – evropská síť globálního vzdělávání, složená ze zástupců ministerstev, vládních agentur a dalších institucí odpovědných za globální vzdělávání v Evropě

GFG – Global Facilitation Group – Globální facilitační skupina

GRV – Globální rozvojové vzdělání

HND – hrubý národní důchod

MDGs – Millenium Development Goals – Rozvojové cíle tisíciletí

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

NNO – nevládní neziskové organizace

NSA LA – Non State Actors and Local Authorities in Development – tematický program Evropské komise pro financování projektů nestátních subjektů a místních municipalit v rozvojové spolupráci

ODA – Official Development Assistance – oficiální rozvojová pomoc dle DAC/OECD

ORS MZV – Odbor rozvojové a humanitární pomoci Ministerstva zahraničních věcí České republiky

OSN – Organizace spojených národů

PCD – Policy Coherence on Development – Koherence politik pro rozvoj

PS – pracovní skupiny FoRS

PSP ČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

RPP – Regional Partnership Programme – Regionální program partnerství

ZRS ČR – zahraniční rozvojová spolupráce České republiky

Obsah

1. Úvodní slovo	2
2. Představení FoRS	3
3. Co se v roce 2009 podařilo	4
Ovlivňování českých a evropských politik	4
Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání	6
Informační a osvětová činnost	7
Celkové zhodnocení	7
4. Působení FoRS během českého předsednictví v Radě EU	8
Sledování rozvojové agendy během předsednictví	8
Realizace projektu „Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci“	8
5. Ovlivňování českých a evropských politik	11
České politiky	11
Evropské politiky	12
6. Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání	14
Pracovní skupiny FoRS	14
Vzdělávání a zvyšování odborných kapacit NNO	14
7. Informační a osvětová činnost	16
8. Plán FoRS na rok 2010	18
Ovlivňování politik na české a evropské úrovni	18
Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání	18
Informační a osvětová činnost	18
9. Organizační struktura FoRS	19
Členové a pozorovatelé FoRS	19
Orgány FoRS	20
10. Jak byly NNO financovány	21
11. Projekty FoRS podpořené a realizované v roce 2009	24
12. Jak byl FoRS financován	26
Příjmy dle zdrojů	26
Finanční zpráva	27
Zpráva Dozorčí rady	28
Zpráva auditora pro Správní radu	28
13. Přehled publikací, stanovisek, tiskových zpráv a článků	29

Úvodní slovo

Rok 2009 byl pro FoRS výjimečnou příležitostí i náročnou zkouškou. Zatímco první polovině roku dominovalo české předsednictví EU, ta druhá se nesla především ve znamení aktivního zapojení do české rozvojové politiky. Obě pololetí pak FoRS intenzivně pracoval se členskými organizacemi, podporoval růst jejich schopností, aktivít a vzájemné spolupráce. Jízda na vyšší obrátky by ale nebyla možná bez zdvojnásobení finančních prostředků, včetně prvního velkého projektu od Evropské komise a úzké spolupráce s Ministerstvem zahraničních věcí. Zkvalitnění práce FoRS, stabilizace sekretariátu i posílení řady partnerství jsou důležité pro dlouhodobou snahu FoRS přispívat k odstranění extrémní chudoby, důstojnému a udržitelnému životu a naplnění základních lidských práv.

FoRS se aktivně zapojil do příprav a realizace českého předsednictví v Radě EU, díky němuž získal možnost ovlivňovat evropskou rozvojovou agendu. S odstupem lze říci, že předsednictví výrazně přispělo k prohloubení odborných znalostí, lepšímu pochopení politických rozhodovacích procesů, rozvoji profesních kontaktů a posílení schopnosti aktivně zasáhnout do formování evropské i mezinárodní rozvojové politiky. Mezi příklady účinného lobování EU evropskými rozvojovými organizacemi během českého předsednictví patří například stvrzení závazků EU navyšovat oficiální rozvojovou pomoc i v době ekonomické krize či aktivní postup proti daňovým rájům, které naopak způsobují únik financí z chudých zemí. Díky předsednickému projektu, zaměřenému na „Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci“, FoRS přispěl i ke globálnímu úsilí o takovou rozvojovou spolupráci, která skutečně a trvale pomáhá těm nejpotřebnějším.

Ovlivňovat rozvojové politiky na evropské a globální úrovni patří mezi jeden z klíčových úkolů národních rozvojových platforem. Měřit úspěšnost tzv. „policy“ aktivit platformy FoRS je ovšem mnohem snazší na domácí půdě, FoRS bedlivě sledoval pokračující transformaci českého systému zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS). Zejména v rámci přípravy nové vládní koncepce ZRS na léta 2010–2017 zintenzivnil komunikaci se státní správou, poslanci i platformou podnikatelů. Ačkoliv mnohé požadavky českých nevládních organizací zůstávají nevyслуšeny, řadu podnětů a stanovisek FoRS vzalo na vědomí a promítlo do svých politických dokumentů nejen Ministerstvo zahraničních věcí ČR, ale i Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci. Za úspěch platformy FoRS lze považovat kupříkladu uznání většiny ministerstev, členů Rady pro ZRS, že je třeba zvyšovat nejen objemy české rozvojové pomo-

ci, ale také soudržnost ostatních českých politik s rozvojovými cíli. FoRS tím dále budoval svou pozici relevantního aktéra v rozvojové spolupráci na české, evropské i mezinárodní úrovni a podařilo se mu získávat uznání ze strany vládních představitelů i zahraničních organizací.

V roce 2009 pokračoval zájem českých NNO o zapojení do činnosti FoRS. Díky novým členům a jejich zkušenostem se posiluje celá platforma FoRS a stává se ještě rozmanitější. Za velký úspěch lze považovat skutečnost, že počet zapojených organizací a pracovníků do akcí se zvyšuje, a to i přes jejich velké pracovní vyčerpání ve svých „domovských“ organizacích. FoRS v roce 2009 nadále budoval kapacity svých členů, a to jak v oblasti „policy“ či osvěty, tak zejména v získávání prostředků z Evropské komise a v řízení evropských projektů. Díky užší spolupráci s mezinárodními partnery a posílením kapacitám českých NNO se dotačních výzev na projekty rozvojové spolupráce, osvěty a rozvojového vzdělávání vypsanych v roce 2009 v programech Evropské komise (EuropeAid) účastnilo více českých NNO než v předchozích letech a v porovnání s ostatními novými členskými státy EU jich bylo také více úspěšných. To je velmi důležité i vzhledem k současným škrtům v dotačních titulech MZV ČR, způsobených úspornými opatřeními české vlády.

Je potěšující, že s větším množstvím aktivit se rozšířily i zdroje financování, ke kterým FoRS získává přístup. Podařilo se rozšířit sekretariát o kvalitní pracovníky a stabilizovat jeho fungování. Rovněž se rozšířil počet pracovních skupin, ve kterých spolupracují zástupci členů FoRS, připravují společná stanoviska a koordinují společné aktivity. FoRS tak mohl pokračovat v budování skutečně stabilní a reprezentativní platformy. Zároveň však zůstává pro FoRS nelehkou výzvou, aby dokázal reagovat na rozličné požadavky jednotlivých NNO a poskytovat kvalitní služby.

Tímto bychom chtěli poděkovat všem, kteří se na činnosti FoRS v roce 2009 podíleli, a to jak na úrovni pracovních skupin, koordinační skupiny předsednického projektu, tak ve správní a dozorčí radě či v sekretariátu. Ačkoliv zdroje FoRS v roce 2010 nejspíše nedosáhnou výše, kterou měla platforma k dispozici v roce 2009, věříme, že díky dlouhodobé podpoře ze strany českých i evropských institucí i členských organizací bude FoRS i nadále zdrojem kvalitní a relevantní práce v české rozvojové spolupráci i politice a udrží latku nastavenou v roce 2009.

Petr Lebeda
Místopředseda Správní rady

České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS)

je platformou českých nevládních neziskových organizací (NNO) a dalších neziskových subjektů, které se zabývají rozvojovou spoluprací, rozvojovým vzděláváním a humanitární pomocí. Platforma FoRS byla založena patnácti NNO v roce 2002, na konci roku 2009 již sdružovala 48 organizací – mezi nimi nevládní neziskové organizace, mezinárodní organizace, univerzity a jiné akademické instituce působící v oblasti rozvojové spolupráce, rozvojového vzdělávání a humanitární pomoci (dále jen organizace FoRS).

Vizí FoRS je odstranění extrémní chudoby, environmentálně udržitelný a sociálně spravedlivý rozvoj, naplňování lidských práv a nenásilné řešení konfliktů.

Posláním FoRS je společně zvyšovat efektivnost, kvalitu a objem české zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci a posilovat pozitivní dopady činnosti českých rozvojových a humanitárních organizací a institucí v ČR i zahraničí.

Hodnoty, které FoRS vyznává, jsou spolupráce a inkluze, participace a průhlednost, udržitelnost a zodpovědnost, respekt k rozmanitosti, spravedlnost a solidarita.

FoRS je jedním ze zakládajících členů **CONCORD**, Evropské konfederace NNO pro humanitární pomoc a rozvoj. CONCORD je zastřešujícím sdružením národních platform a sítí NNO ze zemí EU, jež zastupují více než 1600 nevládních organizací. Prostřednictvím CONCORD se FoRS zapojuje do ovlivňování politik rozvojové spolupráce na úrovni EU.

Činnostmi FoRS jsou:

- A. Ovlivňování českých a evropských politik** – zastupování a obhajoba společných zájmů členů zejména skrze spolupráci a dialog s českými a evropskými veřejnými institucemi, formulace a prosazování společných stanovisek neziskového sektoru při tvorbě rozvojové politiky a strategických dokumentů (v dalším textu je ovlivňování politických procesů označováno též anglickým výrazem „policy“).
- B. Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání** – podpora spolupráce organizací sdružených ve FoRS, realizace společných projektů, koordinace pracovních skupin složených ze zástupců sdružených NNO, podpora výměny zkušeností a informací mezi NNO uvnitř FoRS, zvyšování kapacit a schopností NNO jak pro větší zapojení do procesů tvorby národních i mezinárodních rozvojových strategií, tak pro hlubší spolupráci a realizování kvalitních rozvojových projektů na národní a mezinárodní úrovni.
- C. Informační a osvětová činnost** – informační činnost pak představuje poskytování informací členům, vydávání odborných publikací, akce pro zvyšování povědomí veřejnosti o problematice rozvojových zemí (zejména skrze celorepublikovou kampaň Česko proti chudobě) a komunikaci s médii i spolupráce s dalšími organizacemi a koalicemi.

Co se v roce 2009 podařilo

FoRS svým působením v roce 2009 přispěl k následujícím výsledkům a úspěchům ve třech hlavních oblastech své činnosti:

A. Ovlivňování českých a evropských politik

1. Sledování a aktivní ovlivňování agendy českého předsednictví v Radě EU v oblasti rozvojové politiky

FoRS měl v rámci českého předsednictví v první polovině roku 2009 jedinečnou úlohu jako představitel českých NNO, ale i jako zástupce evropských NNO v rámci úzké koordinace s evropskou platformou CONCORD. Během předsednictví FoRS předal českým a evropským veřejným představitelům množství stanovisek českých, resp. evropských NNO a přímo se zúčastnil řady jednání od Stálého zastoupení ČR v Bruselu až po zasedání ministrů rozvoje zemí EU (viz příloha). Některé z požadavků byly promítnuty do závěrů Rady EU / Evropské rady a jiných instituce.*

2. Sledování a strategické ovlivňování Zahraniční rozvojové spolupráce ČR (ZRS ČR)

Pokračující **transformace zahraniční rozvojové spolupráce** České republiky v roce 2009, plnění mezinárodních závazků a příprava plánu, střednědobého výhledu a koncepce ZRS byly důležitými tématy v české rozvojové politice, které FoRS reflektoval ve svých zprávách („Česká pomoc na rozcestí“ či „Jakou chceme rozvojovou spolupráci

ČR?“), stanoviscích a jednáních s institucionálními partnery (viz příloha).

FoRS se zasazoval o přijetí **Zákona o rozvojové spolupráci a humanitární pomoci v zahraničí** a dokončení **transformace systému ZRS ČR**. Zahraniční výbor, resp. Podvýbor pro ZRS Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR vzal na vědomí pozici FoRS k připravovanému zákonu a zohlednil ji ve svých pozměňovacích návrzích (např. pojem efektivnosti či koherence politik pro rozvoj).

FoRS se aktivně zapojil do přípravy nové **Koncepce ZRS**. FoRS v pozičním dokumentu formuloval požadavky na obsah Koncepce ZRS ČR a přispíval svými komentáři v pracovní skupině pro koncepci při Radě pro ZRS. FoRS se zapojil i do přípravy **Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání** v mezioborové pracovní skupině koordinované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Východiska, definice, cíle, principy či témata tak zohlednila pohled neziskového sektoru.

3. Sledování a ovlivňování rozvojové spolupráce EU a mezinárodních závazků ČR a EU

FoRS využil členství v CONCORD a další mezinárodní kontakty k prosazování společných stanovisek a ke společnému **tlaku na zvyšování kvality a kvantity rozvojové spolupráce na národní a evropské úrovni**. Bohužel se FoRS vzhledem k nutnosti plošných škrtů ve státním rozpočtu v roce 2009 nepodařilo uhájit rozpočet na rozvojovou spolupráci. Celkový objem oficiální rozvojové pomoci (ODA) vzrostl z 4,245 mil. Kč v roce 2008 na 4,561 v roce 2009, následně však

* Např. dle oficiálního dopisu ministra zahraničních věcí Jana Kohouta byly na zasedání GAERC ve dnech 18. a 19. 5. přijaty závěry, které byly v souladu s prosazovaným stanoviskem FoRS/CONCORD ze dne 13. května 2009, tj. potvrzení finančních závazků členských států EU v oblasti ZRS, zdůraznění efektivnosti ZRS dle principů přijatých v Pařížské deklaraci a Akční agendě z Akkry, podpora dobrého vládnutí v rozvojových zemích, a to i v rámci zvýšené podpory v době krize, zdůraznění koherence politik, zejména politiky obchodní, a zdůraznění rozvojové dimenze Dohody o hospodářském partnerství (EPAs), zohlednění různých forem globální krize při návazných jednáních G20, SB, OSN či G8, potvrzení nevládního sektoru jako nedílné součásti úsilí hledat řešení globálních problémů.

v roce 2010 absolutní částka klesne na 4,442 mil. Kč. V návaznosti na **evropské závazky ČR z roku 2005 poskytovat na ZSR 0,17 % HND do roku 2010 a 0,33 % HND do 2015** lze konstatovat, že ČR postupně navýšila tento podíl na 0,13 % v roce 2009, bohužel však tento podíl dle střednědobého výhledu zůstane na této úrovni. Česká republika tudíž nesplní svůj závazek pro rok 2010 a s velkou pravděpodobností ani pro rok 2015. FoRS v tomto ohledu dále apeluje nejen na dodržení závazků v oblasti kvantity pomoci, ale zejména na kvalitu a efektivnost české ZRS.

FoRS nadále upozorňoval na **zveličenou pomoc**, tedy tu část oficiální rozvojové pomoci (ODA), která nemá přímý efekt na snižování chudoby lidí v rozvojových zemích a u které je nejasné její statistické vykazování. FoRS se proto zasazoval mimo jiné v Radě pro ZRS a pracovní skupině ke koncepci o vyjmutí výdajů na uprchlíky, stipendia pro zahraniční studenty, vojenské a civilní mise z vykazování ODA dle DAC/OECD.

FoRS dlouhodobě usiluje rovněž o posílení **koherence politik pro rozvoj** (PCD), tj. o to, aby ostatní vládní a evropské politiky nepoškozovaly chudé obyvatele v rozvojových zemích. Lze očekávat, že přístup ČR ke koherenci bude rozveden v nové koncepci ZRS dle doporučení ve studiích FoRS/CONCORD.

4. Zviditelnění tématu efektivnosti rozvoje mezi státními i nestátními aktéry ZRS

FoRS se dlouhodobě zasazuje o to, aby ZRS ČR naplňovala mezinárodní standardy efektivnosti pomoci (dle Pařížské deklarace, resp. Akční agendy z Akkry). Prostřednictvím projektu „**Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci**“, realizovaného platformou FoRS při příležitosti českého předsednictví, se v roce 2009 podařilo otevřít a prohloubit debatu o efektivnosti rozvojové spolupráce, specifických hodnotách a rolích NNO mezi českými NNO navzájem i mezi

politiky a úředníky. Do projektu se **zapojilo téměř 80 % členů a pozorovatelů FoRS**, přičemž přibližně třetina (14 NNO) se aktivně zapojila do přípravy jednotlivých akcí, případových studií a dalších dokumentů. Závěrečné prohlášení s principy efektivnosti rozvoje schválila většina účastníků mezinárodní konference o efektivnosti rozvoje pocházejících z téměř 30 českých a více než 70 zahraničních NNO.

Významným přínosem předsednického projektu je však také zapojení FoRS a řady českých NNO do mezinárodního procesu Otevřeného fóra pro rozvojovou efektivnost organizací občanské společnosti. FoRS byl a stále zůstává jako jediná země z EU-12 (zemí přistoupičích do EU v roce 2004 a 2007) součástí řídicího orgánu fóra, tzv. Global Facilitation Group, a má tak možnost **ovlivňovat globální agendu efektivnosti**.

Shoda na způsobech zvyšování efektivnosti české ZRS mezi občanským sektorem, politiky a úředníky vyžaduje dlouhodobou spolupráci, významná je však otevřenost politiků a úředníků pro společnou diskusi. Zapojení do Otevřeného fóra, ale také práce na koherenci politik byly důležitou přípravou před dalším zasedáním na vysoké úrovni o efektivnosti pomoci v roce 2011, které bude určovat budoucí tvář rozvojové spolupráce na globální úrovni, a proto bylo zapojení FoRS do těchto procesů již v roce 2009 velmi důležité.

5. Prohloubení klíčových partnerství a posílení kapacity FoRS ovlivňovat české a evropské politiky

České předsednictví umožnilo **navázání a prohloubení řady důležitých partnerství se státními i nestátními aktéry** (např. Stálé zastoupení ČR při EU či CONCORD), což je nezbytné pro dlouhodobou „policy“ práci. FoRS se strategicky spojil s platformami tzv. troiky (Francie a Švédsko) a dále Visegrádské čtyřky (Polsko, Slovensko, Maďarsko). Společně s nimi vydal Výzvu kandidátům do Evropského parlamentu „EU a její odpovědnost ve

světě“, následně uspořádal malou kampaň mezi 50 kandidáty do Evropského parlamentu a prohloubil spolupráci s některými českými europoslanci ve specifických tématech.

FoRS intenzivně spolupracoval i s českými partnery na Ministerstvu zahraničních věcí, v České rozvojové agentuře, v Radě pro ZRS a dalších orgánech státní správy, stejně jako s platformami NNO Demas, Zeleným kruhem a Českou klimatickou koalicí či s Platformou podnikatelů pro ZRS. Výstupem je např. společné stanovisko se Zeleným kruhem k dopadům klimatických změn na rozvojové země. Zvýšený počet mezinárodních aktivit FoRS a jeho členských a pozorovatelských organizací v roce 2009 přispěl k **navázání partnerství i s organizacemi z globálního Jihu, Východu i Severu**. To je klíčové pro další koordinaci společného postupu a zvýšení dopadu společné práce v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci.

Pracovnice na nově vytvořené pozici „**Policy Officer**“ i celá „**pracovní skupina Policy**“, do které se zapojilo více členů FoRS v roce 2009, vedle ředitelky a Správní rady FoRS intenzivně přispěly k ovlivňování politik během českého předsednictví v EU. Byla tak vytvořena kvalitní struktura pro budoucí práci v oblasti „policy“.

B. Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání

6. Úzká spolupráce a zapojení členů do činnosti FoRS

FoRS dále posiloval **kapacity platformy i členských organizací**. Díky zvýšenému počtu aktivit během předsednictví a relevanci témat se FoRS podařilo **aktivně zapojit téměř 80 % organizací do činnosti FoRS**. Rovněž byli vysláni zástupci členů a pozorovatelů na více jak 80 akcí v zahraničí. To lze považovat za neobyčejný úspěch i s ohledem na vytížení pracovníků NNO a řadu vlastních aktivit organizací v průběhu roku.

Organizace ve FoRS v roce 2009 spolupracovaly nejen **ve 4 stálých**, ale také ve **3 dočasných pracovních skupinách**, vytvořených v rámci předsednického projektu. Pracovní skupiny měly konkrétní agendu, zpracovaly řadu studií ve spolupráci se zahraničními partnery a iniciovaly dialog se státními institucemi. Došlo tak jak k posílení spolupráce uvnitř ve FoRS, tak k rozvoji spolupráce se subjekty mimo FoRS (např. soukromý sektor, který byl zapojen do pracovní skupiny Udržitelné technologie).

V průběhu října 2009 FoRS uspořádal průzkum potřeb a názorů mezi téměř 50 členy a pozorovateli FoRS, přičemž dotazníky odevzdalo 45 % oslovených organizací. Pro rok 2010 a následující léta respondenti uvedli mezi preferovanými aktivitami ze strany FoRS zejména **školení** (74 %), dále aktivity v rámci **pracovních skupin** FoRS (58 %), **analýzy a studie** aktuálních politických otázek ZRS (42 %), popřípadě **konference** (40 %). Podle vyplněných dotazníků všechny NNO spolupracují s jinými členy FoRS, přičemž v průzkumu z roku 2006 to bylo pouze 82 %. Většinou jde o 1–4 partnery, 26 % organizací však pracuje s více jak 7 partnery. Ostatní členy FoRS přitom NNO vnímají zejména jako současné a budoucí spolupracovníky na konkrétních akcích, částečně i jako partnery při prosazování společných zájmů, ale i jako konkurenty v projektech či programech. Většina organizací se domnívá, že ostatní NNO určitým způsobem ovlivňují i jejich vlastní činnost.

7. Větší zapojení českých NNO do mezinárodních partnerství a evropských projektů

Díky větší spolupráci s mezinárodními partnery a posíleným kapacitám českých NNO se v roce 2009 účastnilo více českých NNO (včetně FoRS) vypsaných dotačních výzev na projekty rozvojové spolupráce, osvěty a rozvojového vzdělávání v programech Evropské komise (EuropeAid) a dalších donorů. Dle vyjádření zástupců EuropeAid jsou české NNO minimálně dvakrát či třikrát úspěšnější než ostatní státy Visegrádské čtyřky, resp. než

nové členské země EU (tzv. EU-12). FoRS uskutečnil malý průzkum mezi 12 organizacemi, které jsou partnery, resp. hlavními řešiteli evropských projektů. Z něj vyplynulo, že jejich kapacity pro přípravu a řízení projektů se zvýšily a počet projektů, do kterých jsou zapojeny, vzrostl. Zatímco ke konci roku 2008 bylo dle těchto informací zapojeno pouze 7 členů FoRS do 18 projektů, v roce 2009 to bylo již 29 projektů implementovaných 8 organizacemi. V roce 2009 zároveň podalo 8 členských organizací FoRS 30 žádostí o granty EK, přičemž úspěšné byly 4 organizace (z nich 2 nově) s celkem 13 projekty. Tento nárůst považuje FoRS za velký úspěch a bude se v rámci své činnosti zasazovat nejen o další navýšení, ale zejména o zapojení dalších organizací a podpory efektivní implementace současných projektů.

C. Informační a osvětová činnost

8. Zviditelnění ZRS u veřejnosti

V úzké součinnosti s kampaní Česko proti chudobě byly publikovány brožury, odborné články, rozhovory a příběhy o rozvojových projektech členských a pozorovatelských organizací. FoRS společně se svými členy a dalšími partnery vydal 10 tiskových zpráv k vybraným tématům a uspořádal dvě tiskové konference. Vyvrcholením osvětových aktivit byla dvoutýdenní kampaň „20 let české pomoci“, uspořádaná u příležitosti 20. výročí sametové revoluce s organizací Člověk v tísni. Kampaň se snažila představit úspěchy české rozvojové spolupráce za posledních 20 let a zároveň apelovala na nutnost pomoci i v době ekonomické a finanční krize. Tato sdělení proběhla v klíčových sdělovacích prostředcích a byla dále rozvedena na nově vytvořené webové stránce www.ceskapomoc.cz, což přispělo k většímu zviditelnění rozvojové problematiky u české veřejnosti.

D. Celkové zhodnocení

9. Posílení kapacit a dobrého jména platformy FoRS

Podle **průzkumu názorů a potřeb členů a pozorovatelů FoRS** uskutečněného v říjnu 2009 organizace hodnotí **přínos platformy velmi pozitivně** a vidí **pozici FoRS** jako **velmi silnou** (průměrně 8,4 bodů, kde 0 je slabá a 10 silná). Hlavní přínos FoRS spatřují organizace zejména v možnosti získání důležitých informací a kontaktů (76 %), podpoře pozice neziskových organizací na národní i mezinárodní scéně (65 %), nalezení nových partnerů a výměně zkušeností s dalšími organizacemi (59 %) a ovlivnění zahraniční rozvojové spolupráce ČR (53 %). V roce 2009 **členská základna FoRS nadále roste** a stala se ještě **rozmanitější**. FoRS se tak stává skutečně silnou a reprezentativní platformou. Zejména předsednický projekt FoRS, ale i podpora ze strany Předsednického fondu a MZV v roce 2009 přispěly k posílení celé platformy FoRS, a to jak jejího sekretariátu, tak některých pracovních skupin, tak její celkové finanční a organizační stability. Zároveň však tento fakt znamená pro FoRS výzvu, aby dokázal reagovat na rozličné požadavky jednotlivých NNO a poskytoval jim co nejkvalitnější služby.

Působení FoRS během českého předsednictví v Radě EU

České předsednictví v Radě EU během prvního pololetí 2009 poskytlo FoRS jako platformě českých rozvojových NNO příležitost pro zdůraznění tématu rozvojové spolupráce, posunutí některých důležitých otázek z agendy rozvojové spolupráce do popředí, mobilizaci jeho členů a větší zapojení do evropské dimenze rozvojové politiky. Zároveň předsednictví představovalo velkou zkoušku organizačních schopností, dovedností při ovlivňování politických jednání a citu pro komunikaci s dalšími nevládními subjekty v ČR a EU.

FoRS během českého předsednictví jednak sledoval oficiální agendu předsednictví v oblasti rozvojové politiky, jednak realizoval se členy společný projekt zaměřený na prioritu organizací ve FoRS „Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci“.

Sledování rozvojové agendy během předsednictví

FoRS prosazoval společné zájmy českých rozvojových NNO na evropské úrovni a stal se i důležitým prostředníkem pro tlumočení a prosazování zájmů evropských rozvojových NNO sdružených v konfederaci CONCORD.

FoRS sledoval agendu klíčových jednání a dokázal reagovat na důležité otázky v návaznosti na neformální zasedání ministrů pro rozvojovou spolupráci, zasedání G20, zasedání Rady ECOFIN, Evropské rady v březnu a červnu, Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) v květnu a listopadu, ke konferenci OSN o dopadech finanční krize na rozvojové země v červnu a jiné důležité události (viz příloha). FoRS průběžně komunikoval se zástupci Stálého zastoupení České republiky při EU zejména se zástupci pracovní skupiny pro rozvojovou spolupráci Rady EU (CODEV) a pracovní skupiny ACP. Zástupci FoRS se účastnili neformálního zasedání ministrů zemí EU pro rozvojovou

spolupráci v Praze, pracovní skupiny pro rozvojovou spolupráci Rady EU (CODEV) či setkání NNO se členy Společného parlamentního shromáždění zemí EU a Afriky, Karibiku a Tichomoří (AKT) v Praze. FoRS také uspořádal setkání českých rozvojových a lidskoprávních NNO se švédskou ministryní pro rozvojovou spolupráci o demokracii a rozvoji Gunillou Carlsson. Některé z požadavků FoRS na výše uvedených setkáních byly promítnuty do závěrů Rady EU / Evropské rady a jiných institucí.

FoRS rovněž spolupracoval s platformami NNO Demas, Zeleným kruhem, Českou klimatickou koalici a také s Platformou podnikatelů pro ZRS. Výstupem je např. společné stanovisko s CONCORD a Zeleným kruhem v reakci na aktuální dění během českého předsednictví v oblasti dopadů klimatických změn na rozvojové země.

Realizace projektu „Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci“

Členové a pozorovatelé FoRS si pro předsednictví vybrali jako prioritní téma sledování vlastní efektivnosti v rozvojové spolupráci (v angličtině označované jako Civil Society Organizations – CSO Development Effectiveness) rovněž v návaznosti na to, aby byly naplňovány mezinárodní standardy efektivnosti pomoci dle Pařížské deklarace, resp. Akční agendy z Akkry*, a také proto, že zvyšování pozitivních dopadů rozvojových aktivit na lidi žijící v chudobě je klíčovým tématem pro všechny NNO.

Cílem projektu bylo formulovat a sdílet principy efektivnosti občanské společnosti v rozvoji a prosazovat je vůči zájmovým stranám z řad politiků a veřejnosti. FoRS projekt realizoval společně s členskými organizacemi Člověk v tísni, Pražský institut pro globální politiku – Glopolis, Educon, ADRA, Multikulturní centrum Praha a Development Worldwide a za finanční podpory EK, MZV i členských organizací.

* viz <http://siteresources.worldbank.org/ACCRAEXT/Resources/4700790-1217425866038/AAA-4-SEPTEMBER-FINAL-16h00.pdf>

Rozvojová efektivnost se sledovala v dílčích prioritách: dobré vládnutí a demokracie, rozvojové vzdělávání, udržitelné technologie, migrace a rozvoj, zemědělství a potravinová bezpečnost, gender a rozvoj a inkluzivní rozvoj.

Zástupce FoRS Daniel Svoboda se stal členem tzv. Globální facilitační skupiny (GFG), řídicího orgánu Otevřeného fóra – Open Forum for CSO Development Effectiveness. Skupina GFG koordinovala celý proces rozvojové efektivnosti na globální úrovni, přičemž Daniel Svoboda FoRS nadále zastupuje jako místopředseda GFG i po skončení předsednického projektu FoRS.

V rámci projektu členské organizace uspořádaly následující akce:

- expertní seminář „Udržitelné technologie a lokální energetika“ (13. – 14. 2. 2009, ADRA a Educon)
- expertní seminář „Efektivnost rozvojové spolupráce – zemědělství a rozvoj venkova. Jaké přístupy, strategie a principy kvalitní práce?“ (18. 2. 2009, Glopolis)
- expertní seminář „Remitence zasílané z České republiky a jejich rozvojový dopad“ (24. 2. 2009, Multikulturní centrum Praha)
- kulatý stůl „Rozvojová spolupráce, dobré vládnutí a prosazování průřezového principu lidských práv a demokracie“ v rámci mezinárodní konference „Building Consensus about EU Policies on Democracy Support“ (10. 3. 2009, FoRS a Člověk v tísni)
- mezinárodní konference „Jak efektivně vzdělávat a informovat o rozvoji“ (28. – 29. 5. 2009, FoRS a Člověk v tísni).

Účast předsedy Správní rady FoRS Šimona Pánka na neformálním zasedání ministrů členských států EU pro rozvoj v Praze, 29. – 30. 1. 2009

Na závěr FoRS zorganizoval mezinárodní konferenci „Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci“ (23. – 24. 6. 2009, Praha). Konference se zúčastnilo přes 170 zástupců organizací občanské společnosti, institucionálních dárců a vlád z téměř 50 zemí Evropy, Afriky, Asie i Latinské a Severní Ameriky. V závěru konference účastníci přijali prohlášení a zavázali se formulované principy diskutovat a zkoumat v rámci Otevřeného fóra.

Výsledkem práce pracovních skupin a diskuse mezi klíčovými aktéry rozvojové spolupráce bylo 10 případových studií a další příspěvky v rámci souhrnné publikace „Efektivnost rozvoje – hledání nových cest. Český příspěvek ke globálnímu procesu organizací občanské společnosti“ a řada

článků na témata související s efektivností rozvoje. Dále byla zpracována studie o podpoře demokracie Evropskou komisí v rámci Evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (tzv. EIDHR). Výsledky, ale i konzultační proces FoRS prezentoval mimo jiné na Valném shromáždění platformy CONCORD a na dalších důležitých akcích.

Externí hodnocení předsednického projektu shledalo, že projekt byl velmi relevantní a dobře načasovaný vzhledem k zahajovanému procesu Otevřeného fóra na globální úrovni i probíhající transformaci ZRS na české úrovni. Bylo doporučeno promítnout principy efektivnosti do praxe, zapojit do procesu více NNO a rovněž posílit osvětu u veřejnosti.

Mezinárodní konference „Efektivnost rozvoje organizací občanské společnosti“ pořádaná FoRS v Praze, 23. -24. 6. 2009

Ovlivňování českých a evropských politik

České politiky

Společné budování vztahů s partnery na MZV, ČRA a s dalšími orgány státní správy je důležitým prostředkem pro dosažení cílů FoRS. Při **formulování společných stanovisek** FoRS je klíčová role pozice Policy Officer, pracovní skupiny Policy včetně ředitelky a dále Správní rady FoRS, která stanoviska komentuje a schvaluje.

Během roku 2009 proběhlo 14 formálních a řada neformálních setkání s českými institucemi. FoRS se účastnil mimo jiné všech zasedání Rady pro ZRS, což je meziresortní orgán pro ZRS ČR, a aktivně přispíval k agendě a rozpravě. Dále byla předána řada stanovisek např. k plánu ZRS na rok 2010 či tématům pro dotace na rok 2010 (viz příloha).

FoRS se zasazoval o přijetí **Zákona o rozvojové spolupráci a humanitární pomoci v zahraničí** a dokončení transformace systému ZRS ČR. Účastnil se např. 43. schůze zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR k vládnímu návrhu zákona o ZRS ČR a o změně souvisejících zákonů. Zahraniční výbor, resp. Podvýbor pro ZRS PSP ČR vzal na vědomí pozici FoRS k připravovanému zákonu a zohlednil ji ve svých pozměňovacích návrzích.

FoRS se dále aktivně zapojil do přípravy nové **Koncepce ZRS**, která má stanovit hlavní priority na následujících 7 let. FoRS na základě interní diskuse vydal společný **poziční dokument „Jakou chceme rozvojovou spolupráci ČR?“**, ve které formuloval požadavky na obsah Koncepce ZRS ČR, např. kritéria pro výběr nových teritoriálních a sektorových priorit, narovnání poměru bilaterální a multilaterální ZRS, evaluaci projektů, aby bylo možné na ty úspěšné navázat a případně je replikovat, či strategie odchodu v oblastech, kde je plánováno spolupráci ukončit. FoRS rovněž aktivně přispíval svými komentáři v pracovní skupině pro koncepci při Radě pro ZRS.

FoRS **průběžně monitoroval ZRS ČR**. Průběžně připomínkoval základní dokumenty Ministerstva zahraničních věcí ČR, tj. zprávu o ZRS za rok 2008, střednědobý výhled financování do 2012, plán ZRS na rok 2010 a výběr témat pro dotace na rok 2009. Dále vydal druhou hodnotící zprávu o české ZRS, **„Česká pomoc na rozcestí“**, kde opět poukázal mimo jiné na zveličování statistik o objemu pomoci. Zpráva shrnovala pohled neziskového sektoru na transformaci ZRS ČR, obsah i formu ZRS, na dopad finanční krize na rozvojové země, resp. rozvojovou spolupráci různých institucionálních dárců. V publikaci byly také formulovány základní požadavky platformy vůči institucím české státní správy týkající se navyšování finančního objemu a účinnosti ZRS ČR.

FoRS rovněž usiluje o posílení zejména vnější **koherence politik pro rozvoj** (PCD), tedy aby ostatní vládní a evropské politiky s dopadem na rozvojové země byly koherentní s cíli rozvojové spolupráce a nepoškozovaly chudé obyvatele. Dle analýzy FoRS ve spolupráci s platformou CONCORD a členskou organizací Glopolis (viz zprávy „Spotlight on Policy Coherence“, „Česká pomoc na rozcestí“ a „Co můžeme dělat proti globální chudobě v domácí politice“) je míra prosazování koherence politik pro rozvoj (PCD) v ČR pravděpodobně na vyšší úrovni než u většiny nových členských zemí a srovnatelná s průměrem zbylých členských států EU. FoRS se proto zasazoval v roce 2009 o to, aby se téma soudržnosti politik pro rozvoj objevovalo v připravované legislativě i na zasedání Rady pro ZRS, která by měla projednávat hlavní otázky PCD. FoRS plánuje ve spolupráci se zahraničními partnery problematiku koherence dále sledovat. Lze očekávat, že jednotlivé členské organizace budou přispívat svojí odborností zejména v oblasti obchodní, zemědělské a migrační politiky.

FoRS aktivně komunikoval i s českými **poslanci a senátory**, které informoval o svých stanoviscích

v oblasti rozvojové politiky, předal jim hodnotící zprávu CONCORD „Lighten the Load“ (červen), zprávu „Česká pomoc na rozcestí“ (listopad), prezentoval jim brožuru „Světový rozvoj – co pro něj můžete udělat“ a na parlamentní debatě, v rámci zasedání Podvýboru pro ZRS 3. prosince, byl rovněž distribuován poziční dokument („Jakou chceme rozvojovou spolupráci ČR?“).

FoRS se zapojil do přípravy **Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání** pod koordinací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Vyslal své tři zástupce mezioborové pracovní skupiny pro přípravu strategie a konzultoval základní obsah strategie (např. definice GRV, cíle, témata) s ostatními NNO v rámci FoRS pracovní skupiny Rozvojové vzdělávání.

FoRS rovněž spolupracoval s platformou **Demas, Zeleným kruhem a Českou klimatickou koalici** a také **Platformou podnikatelů pro ZRS**. FoRS se zúčastnil zejména neformálních setkání, resp. byl zapojen do společných on-line konferencí. Výstupem je např. společné stanovisko s CONCORD a Zeleným kruhem k dopadům klimatických změn na rozvojové země.

Evropské politiky

V roce 2009 FoRS vedle vládních priorit českého předsednictví v Radě EU rovněž aktivně sledoval klíčové evropské a globální události v oblasti rozvojové spolupráce a snažil se ovlivnit českou oficiální pozici.

Zásadní pro zapojení českých NNO a FoRS do rozvojové spolupráce na evropské úrovni je dlouhodobě zejména aktivní práce v CONCORD, evropské konfederaci NNO pro rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc, a to formou:

- účasti v klíčových pracovních skupinách CONCORD
- účasti na společných akcích a tvorbě stanovisek pro instituce EU

- účasti zástupců FoRS na Generálních shromážděních CONCORD
- aktivní komunikace s českými europoslanci.

FoRS vysílal zástupce do následujících pracovních skupin CONCORD (Working Groups – WG), kteří se tak podíleli na analýze rozvojových témat a formulování požadavků CONCORD vůči institucím EU a národním vládám členských států (viz tabulka na další straně)

FoRS jako každý rok přispěl do souhrnné hodnotící zprávy o evropské rozvojové spolupráci vydávané evropskou konfederací CONCORD – tentokrát pod názvem „Lighten the Load“. FoRS spolupracoval na přípravě evropské zprávy CONCORD o koherenci politik EU včetně situace v ČR s ohledem na rozvojovou spolupráci – „Spotlight on Policy Coherence“. Z této zprávy vznikl i český příspěvek „Co můžeme dělat proti globální chudobě v domácí politice“. FoRS zpracoval ve spolupráci s platformou CONCORD i další stanoviska k aktuálním otázkám – např. EU Aid in Jeopard, Gender Briefing Paper či tradiční lobby dopis ke klíčovým otázkám rozvojové spolupráce EU, projednávaným na Radě pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) a Evropské radě.

FoRS spolupracoval vedle platformy CONCORD i s dalšími zahraničními partnery, jakými jsou Eurostep, Trialog, DEEEP či CASE/ODI a také s národními platformami.

FoRS inicioval a vedl vydání Výzvy kandidátům do Evropského parlamentu „EU a její odpovědnost ve světě“, do které zapojil ostatní platformy NNO ze zemí Visegrádské čtyřky (slovenská MVRO, maďarská HAND, polská Zagranica Group). Následně FoRS uspořádal malou kampaň mezi 50 kandidáty do Evropského parlamentu, uskutečnil setkání s některými českými europoslanci a navázal či prohloubil spolupráci s nimi ve specifických tématech.

Pracovní skupina	Jméno zástupce FoRS (členská organizace)	Činnost FoRS
Funding for Development and Relief (FDR)	Daniel Svoboda (DWW)	FoRS se zapojil do konzultací ke střednědobé revizi programu NSA/LA, do procesu „strukturovaného dialogu“ o budoucí spolupráci NNO a institucí EU v oblasti rozvojové spolupráce a do analýzy dopadu neuznatelnosti DPH v projektech EK.
Policy Forum (PoFo)	Zuzana Sládková (FoRS)	FoRS tvořil či komentoval společná stanoviska CONCORD.
Development Education Forum (DEF)	Tomáš Knaibl (ADRA)	FoRS pořádal zasedání DEF a uspořádal konferenci o rozvojovém vzdělávání v rámci předsednického projektu.
CSOs Development Effectiveness Group	Daniel Svoboda (DWW)	FoRS se zapojil do mezinárodního procesu Otevřeného fóra pro rozvojovou efektivnost organizací občanské společnosti.
European Food Security Group	Aurele Destree (Glopolis)	
Gender and Development	Kristína Kosatíková (IGPN)	FoRS se zapojil do připomínkování plánu Evropské komise „Gender Action Plan“
Enlargement, Pre-accession and Neighbourhood group (EPAN)	Pozice za FoRS byla neobsazená, agendu sledovala Zuzana Sládková.	FoRS se aktivně zapojil do konzultací k dokumentu „European Transition Compendium“. Rovněž v závěru roku zahájil komunikaci s českým eurokomisařem Štefanem Füleem.
AidWatch Initiative Advocacy Group	Petra Krylová (ARPOK) v září 2009 ukončila své členství. Její funkci zastává Zuzana Sládková (FoRS)	Zástupci FoRS se zúčastnili tzv. Aidwatch seminářů a podíleli se na přípravě a uvedení zprávy CONCORD o plnění závazků vlád zemí EU na objem prostředků pro rozvojovou spolupráci – „Lighten the Load“. FoRS přispěl k tvorbě zprávy CONCORD „EU Aid in Jeopardy“.
Policy Coherence for Development Task Force	Petr Lebeda (Glopolis)	FoRS spolupracoval na přípravě evropské zprávy CONCORD o koherenci politik EU včetně situace v ČR s ohledem na rozvojovou spolupráci „Spotlight on Policy Coherence“. Z této zprávy vznikl i český příspěvek „Co můžeme dělat proti globální chudobě v domácí politice“.

FoRS rovněž aktivně sledoval vývoj 5. konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o ochraně klimatu, tj. klimatické konferenci v Kodani a ve

spolupráci s partnery z ČR a EU se zasazoval mj. o nové finanční prostředky na boj proti klimatickým změnám.

Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání

FoRS dlouhodobě posiluje vzájemnou spolupráci a kapacity svých členů a pozorovatelů. Do společné činnosti FoRS bylo v roce 2009 aktivně zapojeno přibližně 70 pracovníků z minimálně 38 organizací, což představuje téměř 80 % z celkového počtu členů a pozorovatelů FoRS. To bylo možné i díky aktivitám v rámci předsednictví a díky široké škále příležitostí k zapojení, které FoRS v roce 2009 nabízel.

V roce 2009 proběhlo 11 zasedání Správní rady, dále Valná hromada FoRS, zasedání Dozorčí rady a rovněž vánoční setkání, kde členové a pozorovatelé zhodnotili dosavadní činnost a sdíleli zkušenosti. Interní komunikace probíhala zejména prostřednictvím elektronické konference `fors@pandora.cz`, kde je přihlášeno 160 zástupců členů a pozorovatelů FoRS. Sekretariát zlepšil zpracování informací členům, a to pravidelným elektronickým zasíláním týdenních novinek s klíčovými informacemi o akcích, financování aj.

Pracovní skupiny FoRS

Pracovní skupiny (PS) FoRS představují základní způsob zapojení zástupců členů a pozorovatelů FoRS do činnosti platformy. V rámci tematických pracovních skupin organizace diskutují a řeší oblasti společného zájmu, podílejí se na formulaci stanovisek a celkovém směřování FoRS, ale také koordinují společné akce.

Pracovní skupina Policy je klíčovou skupinou, kterou se v roce 2009 podařilo rozšířit a stabilizovat. Koordinuje ji Policy Officer FoRS. Skupina byla zapojena do monitorování aktuálního dění v české, evropské i mezinárodní rozvojové spolupráci před a po českém předsednictví a připravila či komentovala většinu ze společných stanovisek a analýz (např. ke koncepci ZRS, objemu a kvalitě české ZRS, koherenci politik pro rozvoj či evropské ZRS).

Další, dlouhodobá pracovní skupina **Rozvojové vzdělávání** se aktivně podílela na přípravě mezinárodní konference „Jak efektivně vzdělávat a informovat o rozvoji“ ve dnech 6. – 7. dubna. Skupina rovněž připomínkovala přípravu Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání. Zástupce skupiny působil také na evropské úrovni v rámci Fóra pro rozvojové vzdělávání (DEF) platformy CONCORD. Tři zástupci FoRS se zúčastnili celoevropské Letní školy DEEEP 2009 s názvem „YOUTH ACT! Recognizing, motivating, engaging Young People as Actors in Development Education, Campaigning, Advocacy“.

Mezi ostatní pracovní skupiny FoRS v roce 2009 patřila **Osvěta**, v rámci níž se FoRS zapojil do organizace společných aktivit a koordinace společných výstupů s kampaní Česko proti chudobě, dále **Rozvojová studia**, která se zabývala vysokoškolským rozvojovým studiem, a od konce roku 2009 také skupina **Gender**.

V rámci předsednictví byly zformovány také dočasné pracovní skupiny FoRS: **Migrace, Udržitelné technologie a lokální energetika** a **Zemědělství a potravinová bezpečnost**, které diskutovaly o efektivnosti rozvojové spolupráce v dané oblasti a přispěly svými studii k závěrečné předsednické publikaci FoRS.

Vzdělávání a zvyšování odborných kapacit NNO

FoRS organizuje řadu vzdělávacích aktivit pokrývajících rozličné potřeby rostoucí členské základny. Tím se snaží posílit jejich kapacity a podpořit je v zapojení do činnosti platformy. Pro zajištění této činnosti byla v Sekretariátu v druhé polovině roku ustavena pozice Koordinátorky posilování kapacit.

FoRS pro své členy a pozorovatele v roce 2009 uspořádal řadu školení a odborných seminářů ve spolupráci se zahraničními partnery:

- Mezinárodní kulatý stůl „Rozvojová spolupráce v kontextu voleb do Evropského parlamentu a jak vést výzkum relevantní pro rozvojovou praxi“ (8. – 9. 1., tzv. CASE Prague Roundtable)
- Školení „Řízení projektů financovaných Evropskou komisí“ (21. 1.)
- Seminář o budoucnosti Dohody z Cotonou a revizi EPAs (5. 4.)
- Studijní cesta do Bruselu do evropských institucí a NNO sídlících v Bruselu (14. – 16. 9.)
- Školení „Finanční a kontraktační management projektů financovaných z EuropeAid“ (20. 5.)
- Seminář „Zahajování a ukončování projektů financovaných z EuropeAid“ (9. – 10. 11.)
- Seminář „Jak pracovat s médii“ (11. 11.)

Dále FoRS zajišťuje vysílání zástupců FoRS a členských organizací na akce v ČR a zahraničí. V roce 2009 šlo o více jak 80 vzdělávacích a odborných akcí.

Důležitou oblastí podpory kapacit je poskytování informací o financování rozvojových projektů NNO. FoRS průběžně zprostředkoval kontakty mezi zájemci o podávání evropských projektů a související poradenství. V rámci projektu EuropeAid Helpdesk byl rozvíjen servis členským organizacím k úspěšnému plánování a realizaci projektů. Zájem o evropské projekty se zvýšil a počet proškolených organizací narostl, proto lze očekávat ještě vyšší zapojení do očekávaných nových výběrových řízení v roce 2010.

Seminář FoRS pořádaný ve spolupráci s Fórem pro rozvojové vzdělávání (DEF) konfederace CONCORD k hodnocení dopadu projektů v oblasti rozvojového vzdělávání, 6 – 7. 4. 2009

Informační a osvětová činnost

FoRS průběžně odborně působil vůči médiím a veřejnosti. Podobně jako v předchozích letech se zapojoval do kampaně **Česko proti chudobě**. Ve spolupráci s Informačním centrem OSN byla dne 14. 5. 2009 uspořádána tisková konference **„Rozvojová spolupráce nesmí být v době ekonomické krize odstavena na vedlejší kolej,“** kde FoRS představil evropskou zprávu o plnění závazků vlád zemí EU na objem prostředků pro rozvojovou spolupráci s názvem **„Lighten the Load“** („Odlehčeme břímě“) a zároveň v Praze proběhlo krátké pouliční představení v Praze v rámci evropské kampaně „10 Days of Action for Development“. FoRS také spolupracoval na navazující zprávě **„EU Aid in Jeopardy“** (Pomoc EU je ohrožena“) a dále na evropské zprávě CONCORD o koherenci politik EU včetně situace v ČR s ohledem na rozvojovou spolupráci, nazvané **„Spotlight on Policy Coherence“** („Zaostřeno na koherenci politik“). Na základě této zprávy vznikl i český příspěvek **„Co můžeme dělat proti globální chudobě v domácí politice.“**

U příležitosti 20. výročí sametové revoluce FoRS s organizací Člověk v tísni zahájil kampaň **„20 let české pomoci“**, která zdůrazňovala nutnost pomoci i v současné situaci ekonomické a finanční krize, s odkazem na fakt, že před 20 lety bylo pomoci i nám. Zároveň se kampaň snažila představit českou pomoc za posledních 20 let jako něco, na co můžeme být náležitě hrdí. Na počátku kampaně dne 13. listopadu proběhla tisková konference, kde zástupci NNO a MZV zhodnotili českou zahraniční rozvojovou spolupráci za posledních 20 let. FoRS rovněž představil na tiskové konferenci nejnovější zprávu NNO o ZRS **„Česká pomoc na rozcestí“**. Tato zpráva obsahuje vedle zhodnocení aktuálního objemu a struktury ZRS ČR také informace o pokračující transformaci systému ZRS, o rozvojové spolupráci v době krize a koherenci politik pro rozvoj. FoRS distribuoval tuto zprávu politikům, institucionálním partnerům i odborné veřejnosti a médiím. Členové Správní rady FoRS představili zprávu také v Českém rozhlase a ČT 24.

20 LET
ČESKÉ POMOCI

Před dvaceti lety jsme pomoc potřebovali my,
dnes ji potřebují jiní.
Děláme věci, které mají smysl.

SEZNAM ORGANIZACÍ · PRO MÉDIA · PODPOŘILI NÁS

Webová stránka www.ceskapomoc.cz ukazuje, kde české NNO pomáhají

Na tiskovou konferenci navazovala dvoutýdenní kampaň v médiích – inzerce v týdenících Ekonom, Respekt, HN Víkend, Zdravotní noviny a v časopise A2, audio spoty v rádiích na celostátní a regionální úrovni a také venkovní poutače a plakáty. Společně s motivem 20 let české pomoci byl vždy uváděn odkaz na webovou stránku www.ceskapomoc.cz, která poskytuje bližší informace o ZRS a interaktivním způsobem představuje působení jednotlivých českých NNO ve více jak 60 zemích, kde dosud působily. Na stránce lze také nalézt příklady rozvojových projektů a další praktické informace pro novináře i širokou veřejnost. Webová stránka je nadále funkční a slouží vedle domovské stránky webové stránky www.fors.cz k další propagaci české ZRS.

V úzké součinnosti s kampaní Česko proti chudobě byly zpracovány, zeditovány a publikovány také brožury „**Světový rozvoj – co pro něj můžete udělat**“ (2008) a „**Příliš vzdálené cíle**“ (2009). První z nich byla distribuována členům Parla-

mentu ČR na podzim 2009 a druhá bude využita zejména v roce 2010 v rámci revize Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).

FoRS společně se svými členy a dalšími partnery vydal 10 tiskových zpráv k vybraným tématům, vystupoval v médiích a publikoval odborné články, rozhovory a příběhy o rozvojových projektech členských a pozorovatelských organizací (viz příloha). FoRS také uspořádal dvě tiskové konference. První z nich s názvem „Rozvojová spolupráce nesmí být v době ekonomické krize odstavena na vedlejší kolej“ se uskutečnila u příležitosti uvedení hodnotící zprávy CONCORD „Lighten the Load“ (ve spolupráci s Informačním centrem OSN v Praze, 14. 5.). Další tisková konference proběhla k uvedení české aidwatch zprávy „Česká pomoc na rozcestí“ a zahájení kampaně 20 let české pomoci (Kino Světozor, 13. 11.). Odezvy v médiích, které přispěly ke zviditelnění ZRS a větší informovanosti veřejnosti, jsou uvedeny v příloze.

Tisková konference FoRS a organizace Člověk v tísni „20 let české pomoci“, 13. 11. 2009

Ovlivňování politik na české a evropské úrovni

- Sledování rozvojové politiky (a koherence politik pro rozvoj) na úrovni ČR i EU, zlepšení porozumění aktuálním tématům rozvoje na úrovni EU mezi organizacemi FoRS, a tím zvýšení jejich zapojení do formulace politik s dopadem na rozvoj.
- Posílení významu NNO v oblasti ZRS a jejich zapojení do revize MDGs.
- Pokračující tlak na splnění závazků ohledně objemu pomoci (v roce 2010 má ČR splnit závazek poskytovat na ZRS 0,56 % HND v rámci EU a 0,17 % HND). Monitorování bilaterální i multilaterální pomoci.
- Zapojení do strukturovaného dialogu s institucemi EU, tlak na posílení role NNO a zvýšení stability, předvídatelnosti a transparentnosti jejich financování.
- Pokračující tlak na zvýšení efektivity ZRS v souvislosti s pokračujícím globálním procesem efektivity rozvoje z pohledu občanské společnosti a s ohledem na výročí Pařížské deklarace. Tlak na koherenci politik pro rozvoj.
- Navázání na aktivity během českého předsednictví, sledování priorit španělského a belgického předsednictví, sdílení zkušeností zejména s maďarskou a polskou platformou v rámci přípravy předsednictví v daných zemích.
- Zapojení do diskuse o boji proti klimatickým změnám včetně inovativního financování.
- Zapojení do genderové problematiky v souvislosti s výročním konferencí v Pekingu (1995) a posílení genderu jako průřezového tématu rozvojové spolupráce.
- Zapojení do přípravy Národní strategie pro globální rozvojové vzdělávání a podpora dialogu s MŠMT.
- Podíl na stabilizaci nově transformovaného systému ZRS ČR – další upevňování vztahů s MZV ČR, ČRA, Radou ZRS a dalšími aktéry. Spolupráce na dokončení koncepce pro ZRS,

tvorbě metodiky evaluací, sektorových strategií a plánu pro programové země ČR a dále na přípravě zásad po očekávaném přijetí zákona ZRS a HP v průběhu roku.

Posilování interního dialogu, koordinace a vzdělávání

- Podpora odborných kapacit a znalostí českých NNO nezbytných pro plánování a realizaci kvalitních rozvojových a rozvojově-vzdělávacích projektů, a to dle potřeb členských a pozorovatelských organizací.
- Podpora spolupráce v jednotlivých pracovních skupinách FoRS, zajištění externího odborného vzdělávání zejména v oblasti „Policy“ a „Rozvojového vzdělávání“.
- Příprava střednědobé strategie FoRS ve 3 hlavních oblastech činnosti na léta 2011–2013.
- Definování a tlak na dodržování společně dohodnutých standardů, resp. etického kodexu FoRS v návaznosti na pražské prohlášení k rozvojové efektivity organizací občanské společnosti z roku 2009.
- Zlepšení interní komunikace, zefektivnění konzultačních a rozhodovacích mechanismů a zvýšení schopnosti FoRS využít zkušenosti stále se rozšiřující základny FoRS pro společné zájmy.
- Získávání finančních prostředků pro stabilní fungování platformy.

Informační a osvětová činnost

- Publikace Zprávy NNO o ZRS ČR, kde FoRS hodnotí pokrok za uplynulé období a upozorňuje na aktuální výzvy, analýzy a odborné články týkající se ZRS.
- Posilování spolupráce mezi členy FoRS a s dalšími partnery v ČR, mj. v rámci kampaně Česko proti chudobě a ve spolupráci s dalšími „nerozvojovými“ koalicemi (Česká klimatická koalice, Demas, Zelený kruh aj.).

Organizační struktura FoRS

Členové a pozorovatelé FoRS

Během roku Správní rada udělila statut pozorovatele FoRS pěti novým organizacím. Valná hromada v červnu 2009 dále schválila plné členství 5 organizacím z řad stávajících pozorovatelů. Ke konci roku FoRS sdružoval již 48 subjektů (oproti 45 v roce 2008), z toho 32 členů a 16 pozorovatelů. Zvýšila se tak reprezentativnost sdružení a potenciál plynoucí ze široké škály zkušeností jeho členů a pozorovatelů.

Členské organizace FoRS k 31. 12. 2009

Organizace	Členem od:
1. ADRA, o. s.	2. 9. 2002
2. Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s.	13. 4. 2005
3. Arcidiecézní charita Praha	3. 6. 2009
4. ARS – Asociace pro rozvojovou spolupráci, o. s.	29. 10. 2003
5. Česká zemědělská univerzita – Institut tropů a subtropů	11. 5. 2006
6. Člověk v tísni, o. p. s.	2. 9. 2002
7. Development Worldwide (DWW), o. s.	2. 9. 2002
8. EDUCON, o. s.	2. 9. 2002
9. Ekumenická akademie Praha, o. s.	2. 9. 2002
10. Humanistické centrum Dialog, o. s.	2. 9. 2002
11. Humanistické centrum Narovinu, o. s.	2. 9. 2002
12. Humanitas Afrika, o. s.	13. 4. 2005
13. Charita Česká republika	2. 9. 2002
14. IGPN – International Gender Policy Network	3. 6. 2009
15. INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.	2. 9. 2002
16. LL – LIKVIDACE LEPRY, o. s.	2. 9. 2002
17. MAHA – Management and Administration for Health Activities	14. 6. 2007
18. Multikulturní centrum Praha, o. s.	3. 6. 2009
19. Pražský institut pro globální politiku – Glopolis, o. p. s.	11. 5. 2006
20. SADBA – Salesiánská asociace Dona Boska, o. s.	3. 6. 2009
21. Sdružení pro integraci a migraci, o. s. (do 2008 Poradna pro uprchlíky, o. s.)	13. 4. 2005
22. Sdružení Podané ruce, o. s.	14. 6. 2007
23. SOZE, Sdružení občanů zabývajících se emigranty, o. s.	2. 9. 2002
24. Společnost pro Fair Trade, o. s.	11. 5. 2006
25. Sue Ryder International CZ, o. p. s.	14. 6. 2007
26. Světlo pro svět, o. s.	29. 5. 2008
27. Univerzita Palackého v Olomouci	14. 6. 2007
28. Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i.	3. 6. 2009
29. Vysoká škola ekonomická – Fakulta mezinárodních vztahů	11. 5. 2006
30. Vysokoškolští humanisté, o. s.	2. 9. 2002
31. Volonté Czech, o. p. s. (činnost pozastavena)	2. 9. 2002
32. TODERO – Sdružení pro rozvojovou pomoc, o. s. (výpovědní lhůta do 31. 3. 2010)	2. 9. 2002

Pozorovatelé k 31.12. 2009

Organizace	Pozorovatelem od:
1. Asociace pro fair trade	3. 11. 2009
2. Česká rozvojová organizace, o. p. s.	3. 10. 2006
3. Eurosolar, o. s.	22. 3. 2007
4. Fair, o. s.	2. 9. 2008
5. IOM – International Organization for Migration	2. 5. 2007
6. Lékaři bez hranic – Médecins Sans Frontières in Czech Republic, o. p. s.	22. 8. 2007
7. Lenka Černá, M. A.	30. 1. 2008
8. M.O.S.T. – Malé Občanské Sdružení Tolerance, o. s.	25. 2. 2009
9. Nadační fond Microfinance	21. 11. 2008
10. Neslyšící bez naděje, o. s.	3. 11. 2009
11. Organizace pro pomoc uprchlíkům	22. 9. 2009
12. Otevřená společnost, o. p. s.	22. 1. 2009
13. Pro-Contact, o. s.	6. 9. 2006
14. Siriri, o. p. s.	10. 1. 2007
15. Život 90, o. s.	22. 3. 2007
16. Jihomoravské centrum pro mezinárodní mobilitu, z. s. p. o. (výpovědní lhůta do 30. 4. 2010)	3. 10. 2006

Orgány FoRS

Valná hromada jako nejvyšší orgán FoRS zasedala 3. 6. 2009 za účasti 19 členských a 9 pozorovatelských organizací FoRS. Vedle schválení zprávy za rok 2008, volby zástupců do orgánů sdružení a přijetí nových členů proběhla interní diskuse o koncepci ZRS ČR a financování NNO. V rámci diskuse o aktuálních výzvěch ZRS vystoupili hosté z MZV ČR a ČRA.

Správní rada

Předseda Správní rady:

Šimon Pánek, Člověk v tísni, o.p.s.

Místopředsedkyně Správní rady:

Dagmar Trkalová, EDUCON, o.s., Petr Lebeda, Pražský institut pro globální politiku – Glopolis, o. p. s.

Členové Správní rady:

Jan Bárta, ADRA, o. s. , Pavel Gruber, Charita ČR, Martina Mandová, Sue Ryder International CZ, o. p. s., Klára Hejkrliková, Ekumenická akademie Praha, o. s. (do 3. 6. 2009), Jarmila Lomozová, Arcidiecézní charita Praha (od 3. 6. 2009)

Sekretariát

Ředitelka sekretariátu: Jana Miléřová, roz. Krczmářová (do 20. 9. 2009), Inka Píbilová (od 1. 9. 2009)

Koordinátorka pro oblast Policy (Policy Officer): Zuzana Sládková

Koordinátorka předsednického projektu / posilování kapacit (od 1. 7. 2009): Marie Zázvorková

Informační a koordinační pracovníci: Jiří Pasz (od 1. 3. do 30. 6. 2009), Kateřina Gabrielová (od 1. 10. 2009 do 31. 12. 2009)

Činnost sekretariátu v roce 2009 podpořila také externí spolupracovníci, především finanční manažerka Karin Hermannová a dále řada stážistů.

Dozorčí rada

Petra Chaloupková (Holíková, ČZU – Institut tropů a subtropů), Petra Krylová (Agentura humanitární a rozvojové pomoci Olomouckého kraje, o. p. s.), Jan Böhm (Siriri, o. p. s.)

10

Jak byly NNO financovány

Celkový objem financí poskytovaných z veřejných zdrojů na zahraniční rozvojovou spolupráci ČR v roce 2009 činil celkem cca 4,248 mld. Kč (tj. necelých 0,12 % hrubého národního důchodu). Objem prostředků na bilaterální spolupráci v roce 2009 dosáhl 1,756 mld. Kč (tj. 41 % z celkového objemu ZRS).* Naopak objem multilaterální ZRS, který z největší části tvoří příspěvek ČR do rozpočtu EU, v roce 2009 dosáhl 2,491 mld. Kč (tj. 59 % ze ZRS) a má vzestupnou tendenci.

V rámci bilaterální spolupráce se finanční prostředky na dvoustranné bilaterální projekty v roce 2009 zvýšily na 806 mil. Kč z 727 mil. Kč v roce 20084 (viz tabulka níže).** NNO opět realizovaly

téměř polovinu projektů, ovšem jejich podíl na celkovém počtu projektů se mírně snížil ze 49 % na 48 %. Tento pokles lze vysvětlit zejména zvýšeným počtem projektů ze strany státních orgánů a příspěvkových organizací, jejichž podíl vzrostl z 6 % na 20 %. Bohužel nadále klesal i podíl NNO na celkovém objemu finančních prostředků pro dvoustranné bilaterální projekty na 25,5 %.

Podíl realizátorů na objemu a počtu realizovaných dvoustranných, trojstranných a transformačních projektů ZRS ČR v roce 2009 (s výjimkou stipendií a malých lokálních projektů)

Typ realizátora	Počet realizátorů	Čerpáno (v tis. Kč)	Počet realizovaných projektů				Podíl na realizovaných projektech (v %)	Podíl na čerpání (v %)
			Dvoustranné	Trojstranné	Transformační	Celkem		
Podnikatelské subjekty	54	306 871	85	0	0	81	31	40
Nestátní neziskové org.	46	161 494	64	25	29	118	45	21
Státní a příspěvkové org.	11	177 387	14	0	16	30	11	23
Územní samospráva	3	4 652	4	0	0	4	2	1
Univerzity	8	45 134	18	0	2	20	8	6
Více řešitelů	2	71 413	10	0	0	10	4	9
Celkový součet	124	766 951	191	25	47	263	100	100

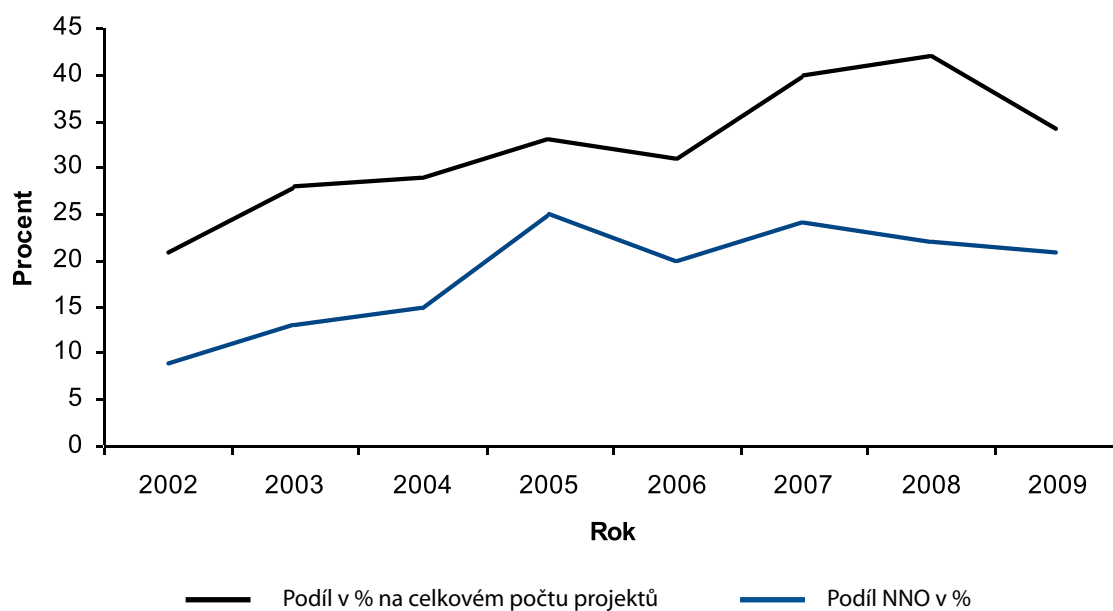
* OECD, viz http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=ODA_DONOR

** MZV ČR, Informace o ZRS ČR realizované v roce 2009, viz http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/aktualne/informace_o_zahranicni_rozvojove_1.html

Podíl NNO na celkovém počtu realizovaných bilaterálních projektů ZRS ČR

Rok	Celkem schváleno bilaterálních rozvojových projektů ZRS	Počet projektů realizovaných NNO	Podíl v % na celkovém počtu projektů	Podíl NNO v mil. Kč (a %) na celkovém počtu bilaterálních projektů ZRS ČR
2002	52	11	21 %	17,3 (9 %)
2003	84	24	28 %	48,5 (13 %)
2004	114	33	29 %	68,4 (15 %)
2005	141	47	33 %	100,1 (25 %)
2006	164	51	31 %	83,6 (20 %)
2007	183	53	40 %	157,1 (24 %)
2008	231	98	42 %	157 (22 %)
2009	191	64	33,5 %	161,5 (21%)

Vývoj podílu NNO na celkovém počtu realizovaných bilaterálních projektů ZRS ČR

Z prostředků programové pomoci alokovalo MZV ČR, konkrétně Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci (ORS), v roce 2009 celkem 69,3 mil. na **dotační tituly*** pro NNO a další oprávněné subjekty (viz Tabulka č. 3 a Graf č. 2). Objem prostředků na dotační tituly od roku 2004 rostl a do výběrových řízení se každý rok zapojovalo stále více NNO. Podpora trojstranných projektů, zejména realizovaných za finanční podpory Evropské komise v posledních letech vzrostla, a umožnila tak výrazné zapojení českých NNO do mezinárodní spolupráce a posílení jejich kapacit. Rovněž vzrostl i zájem o podporu trojstranné spolupráce ze strany NNO. Na podzim 2009 bylo podáno celkem 52 námětů (38 projektů podpořených z EU a 14 z jiných zdrojů) oproti celkem 36 námětům na podzim 2008 a 19 na podzim 2007. Přestože prostředky alokované na trojstranné projekty rostou, tuto vysokou poptávku nemožnou uspokojit, a projekty proto musely být kráceny.

Finanční podpora projektů rozvojového vzdělávání a osvěty klesla až na 13,2 mil. Kč v roce 2009 (resp. 12 mil. Kč v roce 2010), což FoRS považuje za nedostatečné prostředky vzhledem k nutnosti nadále šířit osvětu a získávat podporu veřejnosti. Přitom dle zprávy GENE Peer Review rozvojového vzdělávání z konce roku 2008 byly hodnoceny české projekty rozvojového vzdělávání a osvěty nevládního sektoru v rámci v České republice jako velmi kvalitní. V roce 2010 se však očekává další pokles, a to nejen v tomto dotačním titulu, ale napříč tituly vzhledem k nutnosti krácení rozpočtu všech resortů.

Nevládní neziskové organizace realizují rozvojové a humanitární projekty z řady dalších zdrojů (veřejné sbírky, finanční instrumenty Evropské komise, programy agencí OSN, zahraniční nadace apod.), podpora ze strany státu však přispívá k celkové stabilitě sektoru a k dlouhodobé udržitelnosti projektů rozvojové spolupráce.

Dotační tituly MZV ČR pro NNO a další oprávněné subjekty v oblasti ZRS

Souhrn dotačních titulů MZV ČR pro NNO a další oprávněné subjekty

Dotační titul	Výše dotací v tis. Kč					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dotační program pro nevládní neziskové organizace působící v oblasti rozvojové spolupráce	4138	3809	5774	7020	8500	7200
Rozvojové vzdělávání a osvěta	5010	8980	8335	10100	13200	12000
Posilování kapacit platform nevládních organizací pro rozvojovou spolupráci	669	986	1121	1940	1400	2600
Podpora trojstranných projektů českých subjektů	6000	10822	13848	16000	12300	21400
Bilaterální dotační rozvojové projekty v gesci MZV*	14721	11217	9960	18400	14450	většinou pokračování projektů z 2009
CELKEM	30538	40763	39038	53460	49850	44,4 mil. Kč + pokračující projekty
Dotační program pro podporu aktivit krajů a obcí v prioritních zemích ZRS ČR	N/A	N/A	N/A	1020	4700	1150
Letní škola ZRS	450	950	950	950	720	N/A

* Statistické informace za léta 2005-2009 dle MZV ČR.

Projekty FoRS podpořené a realizované v roce 2009

Projekty FoRS podpořené a realizované v roce 2008

Podpora kapacit platformy FoRS v roce 2009

Hlavní řešitel	FoRS
Partneři a spolupracující organizace:	členové a pozorovatelé FoRS, CONCORD, Trialog, DEEEP
Poskytovatel dotace:	MZV ČR – Posilování kapacit platformem nevládních organizací pro rozvojovou spolupráci
Částka:	1 167 000 Kč
Doba trvání:	12 měsíců (1. 1. – 31. 12. 2009)

Popis: projekt byl základním pilířem v dlouhodobém rozvoji FoRS a jeho členských a pozorovatelských organizací. Umožnil FoRS koordinovat efektivně působit na jednotlivé instituce na národní i evropské úrovni, posílit kapacity NNO a zapojit jich co nejvíce do ZRS a dále posílit povědomí o ZRS u politiků, odborné i české veřejnosti.

Projekt FoRS pro české předsednictví EU: Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci

Hlavní řešitel	FoRS
Partneři a spolupracující organizace:	ADRA, Development Worldwide, EDUCON, Multikulturní Centrum Praha, Člověk v tísni, Glopolis – Pražský institut pro globální politiku
Poskytovatel dotace:	Evropská komise (Non-State Actors and Local Authorities in Development – Nestátní subjekty a územní samospráva v rozvoji) a MZV ČR (Podpora trojstranných projektů českých subjektů na rok 2009)
Částka:	240 000 EUR poskytla EK v rámci přímého grantu, přičemž FoRS vyčerpal 3 121 813 Kč v roce 2009. MZV ČR poskytlo 681 350 Kč
Doba trvání:	15 měsíců (1. 10. 2008 – 1. 3. 2010)

Popis: hlavním cílem projektu bylo přispět k efektivní spolupráci při poskytování rozvojové pomoci v rámci EU prostřednictvím angažování občanské společnosti a zvýšení podpory ze strany veřejnosti a politiků. Projekt byl zaměřen především na formulování a sdílení principů efektivnosti rozvoje z hlediska organizací občanské společnosti a jejich následné prosazování u veřejných i politických činitelů během českého předsednictví v Radě EU v období leden – červen 2009. Aktivity jsou popsány výše.

„Policy“ aktivity platformy českých rozvojových nevládních neziskových organizací

Hlavní řešitel	FoRS
Partneři a spolupracující organizace:	BOND – British Overseas NGOs for Development, Dóchas – association of Irish Non-Governmental Development Organizations
Poskytovatel dotace:	Předsednický fond
Částka:	44 796 EUR, v roce 2009 FoRS vyčerpal 585 099 Kč
Doba trvání:	23 měsíců (1. 1. 2008 – 31. 11. 2009)

Popis: projekt byl zaměřen na vznik „policy“ aktivit FoRS, na podporu aktivní participace českých rozvojových NNO v rozvojové politice na národní i evropské úrovni. Jedna z hlavních aktivit projektu byla vytvoření pozice „Policy Officer“ a pracovní skupiny „Policy“. Dále se projekt zaměřil na ustavení „Policy“ struktury FoRS, včetně formulace strategie a vytvoření vhodných nástrojů na realizaci „policy“ práce na české i evropské úrovni, a to v kontextu přípravy na předsednictví v EU.

Posilování globální zodpovědnosti: Tvorba znalostní sítě o rozvojových strategiích určená k posílení přesahu iniciativ neziskového sektoru v nových členských státech Evropské unie

Hlavní řešitel	CASE – Centrum Analiz, Społeczno-Ekonomicznych (Centrum pro sociální a ekonomický výzkum – Polsko)
Partneři a spolupracující organizace:	ODI – Overseas Development Institute, FoRS, HAND – Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Civil Szövetség (Maďarská asociace NNO rozvojové spolupráce a humanitární pomoci), Grupa Zagranica – Stowarzyszenie polskich NGO's działających za granicą (Sdružení polských NNO pracujících v zahraničí), MVRO – Platforma mimovládnych rozvojových organizácií (Slovensko), partneři z rozvojových zemí (CASE Kyrgyzstan, CASE Moldova, CASE Transcaucasus, partneři ODI v Latinské Americe a Africe)
Poskytovatel dotace:	Evropská komise, spolufinancování poskytl MZV ČR
Částka:	12 755 EUR, v roce 2009 FoRS vyčerpal 57 115 Kč
Doba trvání:	30 měsíců (1. 3. 2007 – 31. 8. 2010)

Popis: projekt je zaměřen na podporu nových vazeb mezi nestátními neziskovými organizacemi (NNO) a předními think tanky ve starých i nových členských státech EU včetně rozvoje vztahů s jejich příslušnými partnery v rozvojových zemích. Projekt je zacílen na zlepšení povědomí o rozvojových problémech, zvýšení povědomí veřejnosti o rozvojové spolupráci v nových členských státech EU a také na rozvoj strategického dialogu o rozvojové problematice na fórech pořádaných v rámci EU. Aktivity projektu zahrnují zahajovací workshop, projektový webový portál (development-network.eu), publikaci strategických zpráv a série 8 setkání u kulatého stolu.

Platforma a asistenční tým „Helpdesk“ pro zvyšování schopností českých nestátních neziskových organizací působících v rozvojové spolupráci získávat a spravovat finanční prostředky z Evropské komise

Hlavní řešitel	punto.sud (Itálie)
Partneři a spolupracující organizace:	FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci, Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány (Maďarsko), APEL SERVICE (Rumunsko), Človek v ohrození (Slovensko), Caritas w Polsce (Polská Caritas), Support To Life (Turkey)
Poskytovatel dotace:	Evropská komise (EuropeAid) v programu „Non-state Actors and Local Authorities in Development“, od roku 2010 také MZV ČR
Částka:	34 154,4 EUR, v roce 2009 FoRS vyčerpal 232 710 Kč
Doba trvání:	24 měsíců (1. 1. 2009 – 31. 12. 2010)

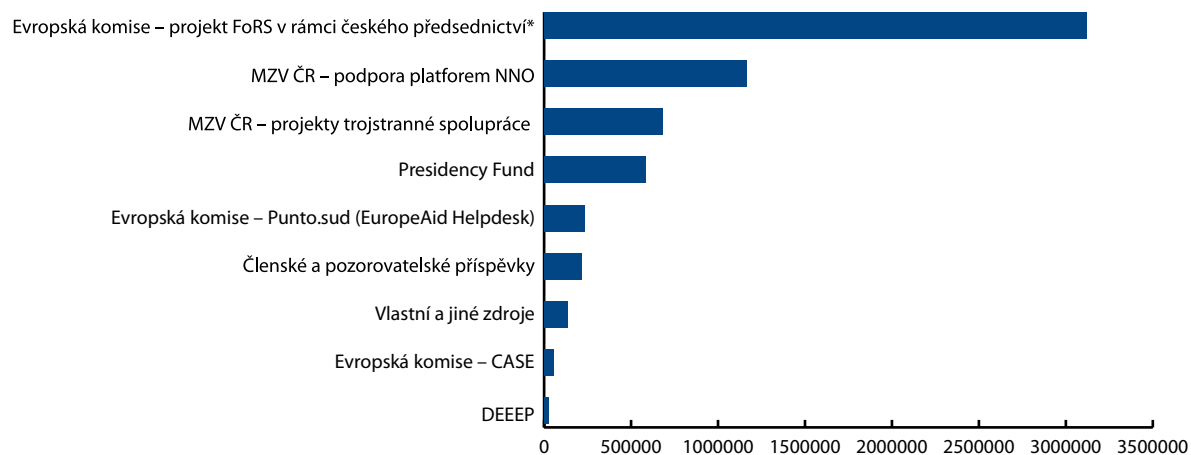
Popis projektu: Cílem projektu je posílení kapacit nestátních subjektů a orgánů územní samosprávy v nových členských státech Evropské unie (NMS) při přípravě a realizaci projektů financovaných Evropskou komisí (EuropeAid) v rozvojových zemích a v oblasti rozvojového vzdělávání a osvěty. Hlavní aktivity zahrnují webový portál specializovaný na poskytování informací o možnostech financování z EuropeAid včetně návodů na přípravu, realizaci a uzavírání projektů (<http://www.puntosud.org/helpdesk-europeaid/doku.php>), dále stálý asistenční tým punto.sud (tzv. helpdesk), který poskytuje soustavnou podporu organizacím a školení pro organizace z NMS zaměřená na posílení kapacit pro přípravu projektových žádostí a pro řízení projektů financovaných EuropeAid.

Jak byl FoRS financován

Příjmy FoRS dle zdrojů

Celkem poskytnuté dotace a příspěvky v roce 2009 v Kč	6 223 527,28	100,00 %
Evropská komise – projekt FoRS v rámci českého předsednictví*	3 121 813,00	50,16 %
MZV ČR – podpora platformem NNO	1 167 000,00	18,75 %
MZV ČR – projekty trojstranné spolupráce (kofinancování projektu FoRS v rámci českého předsednictví)	681 350,00	10,95 %
Presidency Fund	585 099,00	9,40 %
Evropská komise – Punto.sud (EuropeAid Helpdesk)	232 710,00	3,74 %
Členské a pozorovatelské příspěvky	218 500,00	3,51 %
Vlastní a jiné zdroje	134 370,00	2,16 %
Evropská komise – CASE	57 115,00	0,92 %
DEEEP	25 570,00	0,41 %

*Celková výše grantu Evropské komise činila 205 580,70 EUR (tj. 5 557 025 Kč), z toho partneři se podíleli na celkové částce z 35 % (tj. 2 088 528 Kč).

Rozvaha (balance) k 31.12.2009 (v tis. Kč)

AKTIVA	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A) Dlouhodobý majetek	0	0
I. Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0
II. Dlouhodobý hmotný majetek	104	104
III. Dlouhodobý finanční majetek	0	0
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku	104	104
B) Krátkodobý majetek	1137	3168
I. Zásoby	0	0
II. Pohledávky	33	2107
III. Krátkodobý finanční majetek	1025	1057
IV. Jiná aktiva celkem	79	4
ÚHRN AKTIV	1137	3168
PASIVA		
A) Vlastní zdroje	309	457
I. Jmění	119	99
II. Výsledek hospodaření	190	358
B) Cizí zdroje	828	2711
I. Rezervy	0	0
II. Dlouhodobé závazky	0	0
III. Krátkodobé závazky	152	2274
IV. Jiná pasiva	676	437
ÚHRN PASIV	1137	3168

Výkaz zisků a ztrát k 31.12.2009 (v tis. Kč)

Název ukazatele	Náklady	Název ukazatele	Výnosy
Spotřebované nákupy	206	Tržby za vlastní výkony	0
Služby	4,065	Změny stavu zásob	0
Osobní náklady	1,643	Aktivace celkem	0
Daně a poplatky	0	Ostatní výnosy celkem	160
Ostatní náklady	43	Tržby z prodeje majetku	0
Odpisy, provozní majetek	0	Přijaté příspěvky	218
Poskytnuté příspěvky	98	Provozní dotace	5,845
Daň z příjmů	0		
Náklady celkem	6,055	Výnosy celkem	6,223

Výsledek hospodaření 168

Zpráva dozorčí rady

FORS ZPRÁVA DOZORČÍ RADY FORS

V Praze dne 14.5.2010

Dozorčí rada projednala a přezkoumala činnost a výsledky hospodaření FORS - České fórum pro rozvojovou spolupráci za rok 2009.

Dozorčí rada přezkoumala výsledky hospodaření a odsouhlasila účetní uzávěrku FORS - České fórum pro rozvojovou spolupráci za rok 2009.

Členové dozorčí rady:

.....
Petra Krylová

.....
Jan Bohm

.....
Petra Chaloupková

Zpráva auditora pro Správní radu

Zpráva nezávislého auditora pro správní radu

Ověřila jsem příloženou účetní závěrku k 31. prosinci 2009 zájmového sdružení právnických osob **České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS)** se sídlem Bělehradská 92, 120 00 Praha 2, IČO: 71010114, tj. rozvahy k 31.12.2009, výkaz zisku a ztráty za období od 1.1.2009 do 31.12.2009 a přílohu této účetní závěrky, včetně popisu použitých významných účetních metod. Údaje o zájmovém sdružení právnických osob České fórum pro rozvojovou spolupráci jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Za sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky v souladu s českými účetními předpisy odpovídá statutární orgán společnosti. Součástí této odpovědnosti je navrhnout, zavést a zajistit vnitřní kontroly nad sestavováním a věrným zobrazením účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou, zvolit a uplatňovat vhodné účetní metody a provádět dané situaci přiměřené účetní odhady.

Odpovědnost auditora

Mojí úlohou je vydat na základě provedeného auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsem provedla v souladu se zákonem o auditorech a Mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsem povinna dodržovat etické normy a naplánovat a provést audit tak, abych získala přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů, jejichž cílem je získat důkazní informace o částkách a skutečnostech uvedených v účetní závěrce. Výběr auditorských postupů závisí na úsudku auditora, včetně posouzení rizik, že účetní závěrka obsahuje významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou. Při posuzování těchto rizik auditor přihlédne k vnitřním kontrolám, které jsou relevantní pro sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky. Cílem posouzení vnitřních kontrol je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřních kontrol. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Domnívám se, že získané důkazní informace tvoří dostatečný a vhodný základ pro vyjádření mého výroku.

Výrok auditora

Podle mého názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasív a finanční situace zájmového sdružení právnických osob České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS) k 31. prosinci 2009 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok 2009 v souladu s českými účetními předpisy.

V Písku dne 29. dubna 2010

Ing. Blanka Hálová
číslo osvědčení o zápisu
do seznamu auditorů: 1508
Na Staré silnici 114
397 01 Písek - Semice

Přehled publikací, stanovisek, tiskových zpráv a článků

Veškeré publikace jsou k dispozici v sekci „dokumenty“ na www.fors.cz.

Vlastní publikace FoRS

- FoRS: Česká pomoc na rozcestí, Zpráva nevládních neziskových organizací o zahraniční rozvojové spolupráci 2008–2009, Praha, říjen 2009
- FoRS: Efektivnost rozvoje – hledání nových cest. Český příspěvek ke globálnímu procesu organizací občanské společnosti, Praha, červen 2009
- FoRS: Jakou chceme rozvojovou spolupráci ČR?, Příspěvek FoRS k nové koncepci, Praha, prosinec 2009
- FoRS: Co můžeme dělat proti globální chudobě v domácí politice, Praha, prosinec 2009
- FoRS: Představení FoRS a jeho členů, prosinec 2009 (anglická a česká verze)
- Závěrečná zpráva z konference Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci: <http://fors.cz/assets/files/konference/FoRS%20CSO%20DevEff%20Conference%20Report%20final.pdf>
- Pražské prohlášení z konference Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci: <http://fors.cz/assets/files/konference/CSO%20DEff%20Conference%20-%20Prohl%C3%A1%C5%A1en%C3%AD.pdf>
- Závěrečná externí hodnotící zpráva představeního projektu FoRS viz <http://www.fors.cz/assets/files/CSOEff/PPEvalRep.pdf>
- Závěrečná zpráva projektu „Policy“ aktivity platformy českých rozvojových nevládních neziskových organizací: <http://www.fors.cz/assets/files/Dokumenty/call4FoRS.pdf>.
- Závěrečná zpráva projektu Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci: http://www.fors.cz/assets/files/Dokumenty/FinalNarRep_DCI-NSA-2008_167-740narrative.pdf
- Závěrečná zpráva projektu Efektivnost organizací občanské společnosti v rozvojové spolupráci: http://www.fors.cz/assets/files/Dokumenty/FoRS_TRILAT_MZV2009.pdf.
- Závěrečná zpráva projektu Podpora kapacit platformy FoRS v roce 2009: <http://www.fors.cz/assets/files/Dokumenty/FoRSdotaceMZV.pdf>.

Publikace, na kterých se FoRS spolupodílel

- CONCORD: Leighton the load – In a trime of crisis, European aid has never been more important, Aidwatch Report, Brusel, červen 2009
- CONCORD: Aidwatch Update: EU Aid in Jeopardy?, Brusel, prosinec 2009
- CONCORD: Spotlight on Policy Coherence, říjen 2009
- Educon: Příliš vzdálené cíle, Praha, prosinec 2009

Další dokumenty FoRS ke stažení na webových stránkách

- Veškeré dokumenty a výsledky všech aktivit lze nalézt na tomto odkazu: http://www.fors.cz/cz/predsednictvi_eu/seminare-a-konference

Vybraná stanoviska FoRS

Dne	Dokument	Institucionální partner
13. 2.	Otevřený dopis nevládních organizací vládám EU „Čas na evropské závazky nastal nyní“ před zasedáním ECOFIN 10. 3. 2009, tisková zpráva a inzerát uveřejneny v E15	Greenpeace ČR, Hnutí DUHA, Glopolis, Cent. pro dopravu a energ., CEE Bankwatch Network, Zelený kruh, FoRS
14. 4.	Výzva kandidátům do Evropského parlamentu 2009 – Evropská unie a její odpovědnost ve světě, následně dopisy europoslancům	MZV
16. 4.	Dopis adresovaný MZV k jarnímu balíčku EK	FoRS
13. 5.	Dopis k otázkám rozvojové spolupráce a jejich zohlednění při zasedání GAERC 18. a 19. 5. 2009 a v závěrech Rady EU	FoRS
18. 5.	Dopis MZV k plánu zahraniční rozvojové spolupráce na rok 2010 a střednedobému výhledu do 2012	FoRS
29. 5.	Zapojení do dotazníku k ZRS ČR a příprava Koncepce na léta 2011–2015	MZV
8. 6.	Reakce na poskytnutí přehledu „Informace o zahraniční rozvojové spolupráci realizované v roce 2008“ – vyjádření a podněty FoRS pro MZV	MZV
11. 6.	Dopis ke zohlednění rozvojové spolupráce v rámci Evropské rady 18. – 19. 6. 2009	Evropská rada
15.–17. 7.	Dopisy k ETC a ZRS 2010 / výhledu do 2012	MZV
14. 10.	Dopis k cílům ZRS a kritériím pro výběr prioritních zemí v rámci koncepce ZRS ČR	MZV
16. 11.	Dopis o klíčových otázkách rozvojové spolupráce na zasedání GAERC 16. a 17. listopadu 2009	FoRS

Účast FoRS na vybraných zásadních jednáních v rámci českého předsednictví

Dne	Akce	Institucionální partner
30. 1.	Účast FoRS na neformálním zasedání ministrů pro rozvojovou spolupráci během českého předsednictví (29. – 30. 1.)	MZV
2. 2.	Schůzka se Stálým zastoupením ČR v Bruselu	Stálé zastoupení
13. 2.	Otevřený dopis nevládních organizací vládám EU „Čas na evropské závazky nastal nyní“ před zasedáním ECOFIN 10. 3. 2009, tisková zpráva a inzerát uveřejneny v E15	
16. 3.	Zasedání Výboru Rady EU CODEV	Rada EU
6. 4.	Neformální oběd se členy parlamentů zemí EU, AKT se zástupci NNO	FoRS a CONCORD Cotonou WG
7. 4.	Pracovní snídane s viceprezidentem Společného parlamentního shromáždění EU AKT	ECOSOC, JPA, CONCORD

Účast FoRS na dalších vybraných jednáních

Dne	Akce	Institucionální partner
13. 1.	Zasedání Rady pro ZRS	MZV
9. – 10. 3.	Building Consensus about EU Policies on Democracy Support	MZV ČR, EC, EDP, DEMAS
7. 4.	Schůzka k volbám do EP s europoslancem J.Zahradilem	FoRS
16. 4.	Zasedání Rady pro ZRS	MZV
23. – 24. 6.	Konference „CSO Development Effectiveness“ a tisková zpráva	FoRS/CONCORD
2. 7.	Zasedání Rady pro ZRS	MZV
14. – 16. 9.	Studijní cesta do Bruselu	FoRS
30. 9.	Schůzka pracovní skupiny MŠMT k národní strategii globálního rozvojového vzdělávání	MŠMT
6. 10.	Setkání s ředitelkou ORS MZV ČR, Hanou Ševčíkovou ke koncepci ZRS ČR	MZV
7. 10.	Zasedání Rady pro ZRS	MZV
19. 10.	Národní debata „Mír a stabilita jako jedna z podmínek naplňování MDGs na pozadí finanční krize a klimatických změn“	Educon – ČpCh
2. 11.	ČR a EU – (papíroví) tygři v prosazování demokracie ve světě? Debata s europoslanci J. Zahradilem a L. Roučkem	DEMAS
5. 11.	Setkání s Olgou Zdrálkovou, MZV ohledně vládních stipendií	FoRS
11. 11.	43. schůze zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR k vládnímu návrhu zákona o ZRS ČR a o změně souvisejících zákonů	PSP ČR
13. 11.	Tisková konference k uvedení české zprávy NNO „Česká pomoc na rozcestí“ za účasti PhDr. Hany Ševčíkové, ředitelky ORS, a tisková zpráva	FoRS, ČvT
17. 11.	Mass Lobby Action v Evropském parlamentu	CONCORD
3. 12.	Parlamentní debata „Současné výzvy ZRS ČR“	FoRS
8. 12.	Zasedání Rady pro ZRS	MZV

Vybrané tiskové zprávy za rok 2009

Datum	Událost	Název
26. 1. 2009	Neformální zasedání ministrů pro rozvojovou spolupráci	Společné stanovisko FoRS k neformálnímu zasedání ministrů pro rozvojovou spolupráci EU – pozice evropských NNO k dopadům finanční krize na rozvojové země
13. 2. 2009	Zasedání ECOFIN	Otevřený dopis nevládních organizací vládám EU „Čas na evropské závazky nastal nyní“ před zasedáním ECOFIN 10. 3. 2009 a inzerát uveřejněný v E15
14. 5. 2009	Jednání ministrů zahraničí zemí EU na zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC)	„Rozvojová spolupráce nesmí být v době ekonomické krize odstavena na vedlejší kolej“ – varování českých a evropských organizací
19. 5. 2009	Jednání ministrů zahraničí zemí EU na zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC)	„Je správné v současné době omezovat rozvojovou spolupráci?“ – společná reakce NNO na financování rozvojové pomoci
15. 10. 2009	Reakce na sdělení Evropské komise k soudržnosti (koherenci) politik pro rozvoj	„Evropské politiky poškozují chudé země“ – zpráva s výzvou pro Evropskou unii, aby zastavila politiku, která poškozuje rozvojové země
4. 11. 2009	Reakce českých NNO na Velkou výzvu	„Rozvojové a humanitární organizace podporují Velkou výzvu“
13. 11. 2009	Kampaň 20 let ZRS ČR, CZ AIDWATCH 2009	Zahájení kampaně 20 let české pomoci organizacemi FoRS a Člověk v tísni, představení hodnotící zprávy nevládních organizací o ZRS v letech 2008–2009 s názvem Česká pomoc na rozcestí
1. 12. 2009	Summit v Kodani	Reakce na slib premiéra Fischera na Evropské radě v Bruselu poskytnout 300 milionů korun na okamžitou klimatickou asistenci rozvojovým zemím před rokem 2012 – „Česká vláda nabízí rychlé peníze pro chudé země. Jde jen o účetní trik“

Vybrané články v médiích

- 19. 5. Český rozhlas, Je správné v současné době omezovat rozvojovou spolupráci?, http://www.rozhlas.cz/odpovednaspolecnost/svet/_zprava/584173
- 20. 5. Aktualne.cz, Kohout: Obama si zaslouží s vězni z Guantanáma pomoci, <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropskaunie/clanek.phtml?id=637735>
- 18. 10. Aktualne.cz, Studie: Rozvojová pomoc Česka si žádá lepší pravidla, <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=650399>
- 29.10. Český rozhlas, Politika EU údajně poškozují rozvojové země, http://www.rozhlas.cz/odpovednaspolecnost/svet/_zprava/651495
- 13. 11. ČT24, Česko pošle na zahraniční pomoc méně peněz, může za to krize, <http://www.ct24.cz/domaci/72527-cesko-posle-na-zahranicni-pomoc-mene-penez-muze-za-to-krize/>
- 13. 11. Český Rozhlas, Kampaň 20 let české pomoci, http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/audio/?p_dat_from=11.11.2009&p_gt=1&p_po=-1&p_kat=-1&p_st=-1&dni=3, přehrát příspěvek v 10:09
- 13. 11. České noviny, MZV: ČR sníží výdaje na zahraniční pomoc o 16 %, <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mzv-cr-snizi-vydajena-zahranicni-pomoc-o-16-procent/407564>
- 14. 11. Denik.cz, Češi dají na rozvojové země méně peněz, <http://www.denik.cz/ekonomika/cesi-daji-na-rozvojove-zeme-mene-penez20091114.html>
- 19. 11. Český rozhlas, Bilance dvaceti let české rozvojové pomoci, http://www.rozhlas.cz/odpovednaspolecnost/svet/_zprava/660376
- 13. 12. Aktualne.cz, Ředitel Adry: Společnost štedrá k chudým je na tom líp, <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=655375>
- 13. 12. Aktualne.cz: Lidé třetího světa mají stejné touhy jako my, <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=655374>
- 18. 12. Aktualne.cz: Pomoc nejchudším český rozpočet nezatíží, <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=8388>
- 20. 12. Postreh.com, Z Angoly do Prahy a zpět, <http://www.postreh.com/phprs/view.php?cislocianku=2009121701>
- 21. 12. Aktualne.cz, Vzdělání místo dětské práce, <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=8410>
- 26. 12. Deník referendum, Žádná pomoc, ale spolupráce, <http://www.denikreferendum.cz/clanek/697-zadna-pomoc-ale-spoluprace>
- 27. 12. Aktualne.cz, Ryby pro vietnamské hory, <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=8445>
- 30. 12. Deník referendum, Rodina versus korupce, <http://www.denikreferendum.cz/clanek/790-rodina-versus-korupce>
- 30. 12. Postreh.com, Fair Trade, <http://www.postreh.com/phprs/view.php?cislocianku=2009122901>
- 30. 12. Aktualne.cz, Pavián, <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-tozicka.php?itemid=8462>

© České fórum pro rozvojovou spolupráci 2010
Bělehradská 92, 120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 522 480
www.fors.cz

Tento materiál bylo možno připravit díky finanční podpoře Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

